

Protokol nahrávky*

Pamětník: Jaroslav Zapletal

Datum a místo natáčení: 15. a 16. listopadu 2024 v Plzni

Natočil a zpracoval: Vilém Faltýnek

Jaroslav Zapletal – kompletní záznam	
1. NAHRÁVKA	
0:00:00	Představení narátora. Narozen 16. 9. 1937 v Litovli. Otec Vladimír Zapletal, matka Anna Poštulková. Otec byl ředitel litovelské zemědělské školy, matka v domácnosti. Otec na italské frontě. Jak se otec po první světové válce stal ředitelem školy. Starší sestra Květoslava. – Dětství poznamenalo časté stěhování. – Otisky válečné reality. Konec války v Dubčanech.
00:11:49	V roce 1950 končil obecnou školu. Gymnázium v Bruntále. Nekvalitní pedagogové, nehezke vzpomínky. Přestoupil na gymnázium do Jeseníku. Spolužačka Marie Bartošová (druhá manželka narátora). – První projevy výtvarného zájmu v útlém dětství. Ve škole talent podchytil učitel Loutocký. – Politické smýšlení rodičů. Vztah k náboženství. – Přihláška na učitelství výtvarná výchova – český jazyk v Olomouci.
0:25:53	Obor nebyl otevřen, přihlásil se na matematika – výtvarná výchova na pražskou pedagogickou fakultu. Kádrové potíže se nepromítly, byl přijat. Na škole učili Cyril Bouda, Karel Lidický, Martin Salcman. Bouda u zkoušek. Velký vliv Salcmana. Naděje na budoucí studium akademie. Aktivní v pořádání interních výstav, krajinářských kurzů. Matematiku zvládal. Užitečnost matematiky ve výtvarné tvorbě. Kurzy na Třeboňsku. – Absolventská práce: cyklus suchých jehel na téma Máchova Máje. – Ve 3. ročníku ho oslovili spolužáci (Svěrák, Čepelka) kvůli návrhům scény. Divadélko Máj na Vinohradech. Inscenovaná poezie. „Paní Curieová“ od Marie Pujmanové. „Panenské sliby“ od Alexandra Fredra. Zkušenost vyvolala zájem o scénografii. Tříleté studium na DAMU.
0:38:00	(videozáznam) Jevištní výtvarnictví u Fr. Trösterera. Konzultace u Salcmana, dal doporučení. Problém s umístěnkou po ukončení pedagogické fakulty. Dlouhé jednání s úřady. U přijímaček kreslil návrh na Ze života hmyzu. V ročníku byl jediný, spolužáci ve vyšších ročnících: Karel Zmrzlý, později přišli Miroslav Melena, Jaroslav Malina. (konec videozáznamu) – Trösterer byl vichřice, která smetla všechno. Měl mimořádnou fantazii. Školní ateliér v Ledebourském paláci. Trösterův vztah k Josefu Svobodovi. – Chápání jevištního prostoru.
0:53:46	Studijní předměty: dějiny umění nemusel absolvovat podruhé. Dějiny divadla: přednášky Jana Porta. Malba u Oldřicha Smutného. Odlišné přístupy Trösterera a Smutného nutily JZ najít si vlastní přístup. Trösterer razil zásadu společné tvorby scény i kostýmů. – Za dobu svého profesního působení namaloval na 1000 kostýmních návrhů. Většina z nich je ztracena. – Zvláštní příprava kostýmního návrháře. U Trösterera minimální. – V 60. a 70. letech s nástupem op-artu JZ velmi zúročil znalost matematiky. – Jak získával zkušenost s praktickým divadlem. „Sen noci svatojánské“ v divadle v Lazarské ulici. Sledovali Trösterovu tvorbu i práci spolužáků. V hereckém ročníku Iva Janžurová, Jiří Hrzán, Jiří Zahajský, Josef Abrahám.
1:06:56	Povinná vojenská příprava. Cvičák v Motole. Dvakrát týden u útvarů. Po příchodu do Plzně byl na půl roku odveden k jednotce ve Sliači. Čerstvě ženatý. – Školní inscenace:

* Protokol nepředkládá ověřená fakta. Reprodukují informace v té podobě, v jaké je uvádí narátor. Případná vnější doplnění jsou odlišena hranatými závorkami.

	„Máma a my dva“, „Jak se vám líbí“. První návrhy k Shakespearovi. Pod vedením Tröstera vymyslel rozhybat podlahu, ovládáno ručně. Kontraverze. Děkan Salzer se nad inscenací střetl s Trösterem. – Režisérem „Máma a my dva“ student Boris Nikolskij, přátelské vztahy. Návštěva Ruska (SSSR). Divadlo na Tagance. Blažkovo „Třetí přání“. Akademické divadlo v Leningradě, Gorkého „Na dně“. – Absolventská inscenace, „Angarská legenda“, na scéně využity armatury betonu. Režie Jan Schmidt, později působil v Českých Budějovicích, Kolíně. Kolega Pošíval.
1:21:44	Po absolutoriu. Během posledního, třetího ročníku byl volán k Trösterovi. Zprostředkoval práci v Horáckém divadle. Už během studia začal dojíždět do Jihlavy. Celou spolupráci s Jihlavou stihl během 3. ročníku, pět inscenací za půl roku. Přítelkyně absolvovala pedagogickou fakultu, umístěnka do Jihlavy. JZ ale dostal místo v Plzni. Sňatek v létě 1962. Manželka Květoslava Králová. – Dojíždění Praha – Jihlava. – Karel Neubauer. Jiří Jaroš. „Cesta kolem světa za 80 dní“, svou scénografii dodnes hodnotí vysoko. Práce s gumovými proužky. „Život Galileiho“, zapojen jako kostýmní výtvarník. V Jihlavě JZ nahradil architekta Jiřího Mikšíka, „Galileim“ končil u divadla. – Režisérka Yvona Zelenková, emigrovala.
2. NAHRÁVKA	
1:36:50	Fotografka v Plzni Věra Caltová. Ředitelem Horáckého divadla Ladislav Panovec, vzájemné vztahy. Posudek na odchodnou. Eva Milichovská, tehdy Žabská, přešla JZ ve funkci výtvarníka v jihlavském divadle. Grafika pro divadlo. – Konkurz do plzeňského divadla. Důvod odchodu. Bydleli v domě pro škodovácké dělníky. Pracovní režim. Ředitel Rudolf Kubáček, původně kulisák a dělnický kádr. Šéfem výpravy Vladimír Heller. Možnost odmítnat pracovní nabídky. S Hellerem korektní spolupráce. Herečka Jiráková. Heller se soustředil na činohru. Hellerova cesta k divadlu, začínal v Ústí n. L.
1:58:17	Po nástupu do Plzně byl na půl roku povolán na vojnu. Kubánská krize. Letiště ve Sliaci. V kasárnách na dálku pracoval na „Svatbě sňatkového podvodníka“ a inscenaci „Věřím ti“. Spolupracovníci v Plzni: Věra Untermüllerová, Jaroslav Hejduk, Jan Fišer. Fišer si nerozuměl se souborem. Ota Ševčík. Jaroslav Konečný, herec z Jihlavy, současně s JZ přecházel do Plzně. – Václav Hartl z příbramského divadla. – Hanušův „Zpěněný kůň“, narátor si práce cení. Legionářské téma, dnes nepoužitelný výklad.
2:08:26	Dr. Marešová z Divadelního ústavu, bienále v Novém Sadu v Jugoslávii. Jaroslav Malina. Řešení scény „Zpěněného koně“. Použito zrcadlo. Výstavy se nemohl zúčastnit. – „Jak přišla basa do nebe“, pro večerní uvádění. – „Sestup Orfeův“. Horní plán scény se nerealizoval. Marešová. Do programu vložil reprodukcí návrhu stropu, snímek vzbudil odborný zájem. Kladný ohlas změnil narátorovi život. Strop nepovolil ředitel divadla Rudolf Kubáček. Cenzura. – „Byt k pronajmutí“.
2:21:04	Plzeňské staré dřevěné divadlo. Zde byly uvedeny všechny narátorovy inscenace 60. let včetně „Pěsti na oko“. Vrata ze dvora vedla přímo na jeviště. Scéna neměla pořádné propadlo. Malou díru využil v „Pěsti“. Mobilní scénografie nebyla možná jak technicky, tak kvůli vkusu ředitele. Točna se montovala jako nástavba. Proč bylo divadlo strženo. Na jeho místě banka, o kus dál novostavba Komorního divadla. Architekt města Plzně Svát'a Janke později prozradil, že divadlo nebylo ve špatném stavu.
2:27:57	Provoz se přenesl do historické budovy a Komorního divadla. Technická situace staré budovy nebyla lepší. Případ zřícení kulis během představení „Bachčisaražské fontány“. – „Mirandolina“ s Janou Hlaváčovou. – „Občan Čančík“ O. Zelenky předznamenávala demokratizační proces. – „Majitelé klíčů“ v Jihlavě, řešení dvou prostorů. Jaroslav Konečný. – Stehlíkova hra „Osm rozhněvaných žen“. Zora Jiráková, Jana Hlaváčová. Problematika materiálů na kostýmní tvorbu. Podnik Divadelní služba. Mistrová krejčovny

	paní Baxová. Výtvarníci měli dozor nad dílnami, JZ dohlížel nad kostýmní dílnou. Mistrová byla prvotřídní. Pan Krátký, dříve majitel salonu.
2:38:38	Gogolův „Revizor“ s Otou Ševčíkem. JZ otočil tradiční postup, nepadnoucí fraky. – Scéna pro balet nebo operu, rozdíl v práci. Dirigent Liška. Jiří Kout. „Fra Diavolo“. Režie Mirek Doulík. Romantická opera o loupežníkovi. – „Zpívající Benátky“, „Pěst na oko“.
2:48:53	Inscenace v Libereckém DFXŠ, kdo zprostředkoval spolupráci. Choreografka Milena Moravcová. Scénografické učebny DAMU v Ledebourském paláci. – „Gazdina roba“. Oto Ševčík. Černobílá stylizace. Návrhy kostýmů mizely v krejčovně, nedochovaly se. Scénické návrhy archivoval. – „Charleyova teta“ s Tomášem Šolcem. Kostým se secesní sukní umožnil rychlý převlek. – Odkud čerpal informace, literaturu, obrazový materiál. Známa v plzeňské knihovně. – „Situace“, balet v Liberci. Jarda Malina. – Další inscenace v Plzni. Velmi dobrá spolupráce s Věrou Untermüllerovou. Kostýmy pro balet navrhoval Kropáček.
2:59:18	Svatoslav Papež. Realistické pojetí, konvenční scénografická řešení. – „Tabáková cesta“. – Balety „Istar“ a „Francesca da Rimini“. Častá spolupráce s Untermüllerovou. Řešení scény. Koňský výtah ve starém divadle. Četnost scénických návrhů v průběhu 60. let klesala. – Divadlo pracujících v Mostě, Norbert Snítal ho pozval ke spolupráci na Shakespearovi. – Vztah JZ k politické situaci, ke KSČ. Události roku 1968. Schůze Unie výtvarných umělců, plzeňská pobočka. Kolega Pleskal navrhl JZ na předsedu. Po roce 1989. Ve funkci zůstal 15 let.
3:21:54	Léto roku 1968. Okamžik okupace a eventualita emigrace. Důvody setrvání. Manželka učila na gymnáziu. Reakce divadla na události, změna vedení. Vladimír Heller, s Koutem „Braniboři v Čechách“ v protiokupační stylizaci. Oba dostali výpověď. Netta Deborská, po kontraverzi Heller spáchal sebevraždu. Nový šéf výpravy Vlastimil Koutecký z Českých Budějovic pokračoval v čistkách. JZ dostal zákaz navrhovat scény i kostýmy, směl pouze programy. Práce JZ pro divadlo končí v roce 1971. – JZ začal externě učit na LŠU, maloval, navrhoval výstavy. 1. cena na Biennale v Quebecu za grafiku. – Účast na Pražském Quadriennale.
3:33:26	Volná tvorba. Svaz československých výtvarných umělců. Registrovaní výtvarníci směli pracovat a prodávat. Absolvováním DAMU získal titul ak. mal. SČVU po roce 1968. – Jaroslav Hejduk v 80. letech přizval JZ ke scénografické práci. Ředitel M. Weimann zval do divadla. Co vedlo JZ k odmítnutí. – Zaměření volné tvorby. Ocenění za kresbu. Od zákazu práce pro DJKT do divadla nevstoupil. Otisk divadelní zkušenosti ve výtvarné práci. – Historka se zákazem narátorovy výstavy. – Technika grafiky Labilní transformace v předpočítačové éře. S grafikou začínal už koncem 60. let. Zákaz vystavování se uvolnil až kolem roku 1986.
3:49:17	KONEC